Finansutskottets betänkande

1982/83:29

om anslag till de kungl. hov- och slottsstaterna (prop. 1982/83:100 bil. 3)

I detta betänkande behandlar utskottet
proposition 1982/83:100 bilaga 3 Kungl. hov- och slottsstaterna samt
motionerna 1982/83:431 och 532.

FÖRSTA HUVUDTITELN

Kungl. hovstaten

1. **Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning.** Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 3 (budgetdepartementet) under punkt A 1 (s. 1–2)

1. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som förordats i propositionen om en samlad anvisning av de medel riksdagen anslår till Hans Maj:t Konungen,

2. föreslagit riksdagen att till Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 10 650 000 kr.

I motion 1982/83:431 av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen beslutar att till Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning för budgetåret 1983/84 anvisa ett i förhållande till propositionen med 950 000 kr. sänkt anslag.

I motion 1982/83:532 av Axel Andersson m. fl. (s) hemställs att riksdagen beslutar att med ändring av förslaget i budgetpropositionen till Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 10 350 000 kr.

Utskottet

År 1815 biföll rikets ständer en proposition om den utländska statsskuldens inlösen med den s. k. Guadeloupefonden. Rikets ständer beslutade om en årlig ersättning härför av 200 000 riksdaler (sedermera 300 000 kr.) till Hans Maj:t Konungen.

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen behandlat frågan om den s. k. Guadelouperäntan. Vid det senaste tillfället uttryckte utskottet viss förståelse för att en överenskommelse av det slag som träffades mellan ständerna och konungen kan te sig otidsenlig utifrån ett nutida betraktelsesätt men

underströk samtidigt att riksdagen inte ensidigt kan frångå ett sådant avtal (FiU 1981/82:23). Utskottet ansåg mot bakgrund härav att regeringen borde ta upp överläggningar med Hans Maj:t Konungen om huruvida och i vilka former Guadelouperäntan kunde avvecklas. Detta gav riksdagen regeringen till känna.

I budgetpropositionen 1983 anför föredraganden att nuvarande ordning med att statsmedel utbetalas till statschefen såväl över anslag på statsbudgetens första huvudtitel som över posten Räntor på statsskulden är mindre lämplig och ägnad att försvåra överskådligheten över statsutgifterna. Det skulle vara en bättre ordning om medelsanvisningarna samlades under *en* utgiftstitel och redovisades under anslag under första huvudtiteln Kungl. hov- och slottsstaterna. Riksdagens utgiftsgranskning skulle underlättas av detta.

Från riksmarskalksämbetets sida har man på Hans Maj:t Konungens vägnar förklarat sig inte ha något att erinra mot en sådan samordning.

I motion 532 föreslås att anslaget till Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning i årets budgetproposition reduceras med de 300 000 kr. som motsvaras av de s. k. Guadeloupemedlen. Motionärerna anser att kungahuset borde få avstå från de rättsligt tvivelaktiga extrapengar som Guadeloupemedlen utgör.

I motion 431 anförs att någon uppräkning av anslaget till kungahuset i förhållande till innevarande budgetår inte bör ske mot bakgrund av landets ekonomiska situation. Det innebär således enligt motionärernas mening att anslaget inte bör ökas med vare sig de s. k. Guadeloupemedlen eller de ökade kostnader som pris- och löneutvecklingen orsakar.

Utskottet anser att regeringen fullgjort det uppdrag riksdagen givit. Utskottet anser att riksdagen inte ensidigt kan bryta ingångna avtal. Då riksdag och regering tidigare tagit ställning till anslagen till kungahuset har självfallet samtliga anslag inkl. de s. k. Guadeloupemedlen beaktats. Föreliggande förslag i budgetpropositionen innebär således endast en budgetmässig samordning av dessa anslag samt en omräkning med hänsyn till pris- och löneutvecklingen. Med det anförda avstyrker utskottet motionärernas yrkanden.

Utskottet avser att beakta konsekvenserna av att Guadeloupemedlen slopas vid beräkningen av anslaget Räntor på statsskulden.

Utskottet hemställer

1. beträffande *samlad anvisning av de medel riksdagen anslår till Hans Maj:t Konungen*
   att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1982/83:100 bilaga 3 punkt 1 moment 1.
2. beträffande *anslag*
   att riksdagen med avslag på motionerna 1982/83:431 och 1982/83:532 till *Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets*

hovhållning för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 10 650 000 kr.

Kungl. slottsstaten

2. **De kungl. slotten: Driftkostnader.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 1 (s. 3–4) och hemställer

att riksdagen till *De kungl. slotten: Driftkostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 13 424 000 kr.

3. **Kungl. husgerådskammaren.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 2 (s. 4–6) och hemställer

att riksdagen till *Kungl. husgerådskammaren* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 3 903 000 kr.

Stockholm den 10 mars 1983

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Rolf Wirtén (fp), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Hugo Hegeland (m), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Gerd Engman (s), Britta Hammarbacken (c) och Anders Andersson (m).

Reservation

Punkt 1. Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar med "Riksdagen har" och på s. 2 slutar med "Räntor på statsskulden" bort ha följande lydelse:

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen behandlat frågan om den s. k. Guadelouperäntan. Av en rad motionärer har framhållits att denna borde helt avskaffas. Vid det senaste tillfället ansåg utskottet att regeringen borde ta upp överläggningar med Hans Maj:t Konungen om huruvida och i vilka former Guadelouperäntan kunde avvecklas. Detta gav riksdagen regeringen till känna.

I budgetpropositionen 1983 anför föredraganden att nuvarande ordning med att statsmedel utbetalas till statschefen såväl över anslag på statsbud-

getens första huvudtitel som över posten Räntor på statsskulden är mindre lämplig och ägnad att försvåra överskådligheten över statsutgifterna. Det skulle vara en bättre ordning om medelsanvisningarna samlades under *en* utgiftstitel och redovisades under anslag under första huvudtiteln Kungl. hov- och slottsstaterna. Riksdagens utgiftsgranskning skulle underlättas av detta.

Från riksmarskalksämbetets sida har man på Hans Maj:t Konungens vägnar förklarat sig inte ha något att erinra mot en sådan samordning.

I motion 532 föreslås att anslaget till Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning i årets budgetproposition reduceras med de 300 000 kr. som motsvaras av de s. k. Guadeloupemedlen. Motionärerna anser att kungahuset borde få avstå från de rättsligt tvivelaktiga extrapengar som Guadeloupemedlen utgör.

I motion 431 anförs att någon uppräkning av anslaget till kungahuset i förhållande till innevarande budgetår inte bör ske mot bakgrund av landets ekonomiska situation. Det innebär således enligt motionärernas mening att anslaget inte bör ökas med vare sig de s. k. Guadeloupemedlen eller de ökade kostnader som pris- och löneutvecklingen orsakar.

Utskottet kan icke acceptera det sätt på vilket utbetalningarna av Guadeloupemedlen till kungahuset formellt "avskaffas". Den av regeringen föreslagna ordningen innebär ju endast att exakt samma summa tillföres apanaget. Talet om "avskaffande" är alltså helt vilseledande. Kungahuset får även framgent tillgodogöra sig Guadeloupemedlen såsom tillskott till övriga inkomster. Utskottet anser den i motionerna 431 och 532 framförda kritiken riktig. Riksdagen bör besluta att utbetalningen av de s. k. Guadeloupemedlen helt bör slopas.

Utskottet finner det också anmärkningsvärt att anslaget till hovhållningen föreslås kraftigt ökat även ovanpå den ökning som överföringen av Guadeloupemedlen innebär. De i motion 431 framförda synpunkterna bör beaktas och föranleda att till hovhållningen anvisas ett i förhållande till propositionen med 950 000 kr. sänkt anslag. Härmed tillgodoses även yrkandet i motion 532 om sänkning av detta anslag. Med det anförda tillstyrker alltså utskottet motionärernas yrkanden.

Utskottet vill i sammanhanget också anföra att likställighet i skattehänseende mellan konungahuset och övriga medborgare borde åvägabringas.

dels att utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *samlad anvisning av de medel riksdagen anslår till Hans Maj:t Konungen*
   att riksdagen med anledning av vad som anförts i proposition 1982/83:100 bilaga 3 punkt 1 moment 1 som sin mening ger regeringen till känna att utbetalningen av de s. k. Guadeloupemedlen helt bör avskaffas utan att detta föranleder någon kompensation i form av höjt anslag till Hans Maj:t Konungens hovhållning.

2. beträffande *anslag*
   att riksdagen med bifall till motion 1982/83:431 och med anledning av motion 1982/83:532 till *Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 9 700 000 kr.